

Základní příznaky při onemocnění jater, žlučového systému a slinivky břišní

Příznaky onemocnění jater

Hlavním příznakem onemocnění jater je **žloutenka**.

Žloutenka (ikterus) označuje žluté zbarvení kůže, sliznic a sklér. Objeví se při zvýšení plazmatické hladiny bilirubinu nad 25-35 $\mu\text{mol/l}$. Jedná se o častý příznak onemocnění jater a žlučových cest. Mírný stupeň žloutenky se nazývá **subikterus** (žluté zbarvení je pak vidět pouze na sklérách za denního světla, ne na umělém osvětlení).

 Podrobnější informace naleznete na stránce Žloutenka.

Žluté zbarvení očního bělma - jeden z příznaků žloutenky.

Portální hypertenze znamená zvýšení žilního tlaku v řečišti vena portae. Nemocného ohrožuje především krvácením z jícnových varixů, účastní se vzniku ascitu a jaterní encefalopatie. Do vena portae přitéká krev z nepárových orgánů dutiny břišní. Všechny tyto orgány trpí při portální hypertenzi poruchou odtoku krve. Často pozorujeme rozšíření kolaterál mezi vena portae a dutými žilami, tyto rozšířené kolaterály se označují *portokavální anastomózy*. Následně se projevují jako jícnové varixy, caput medusae na bříse nebo hemoroidy.

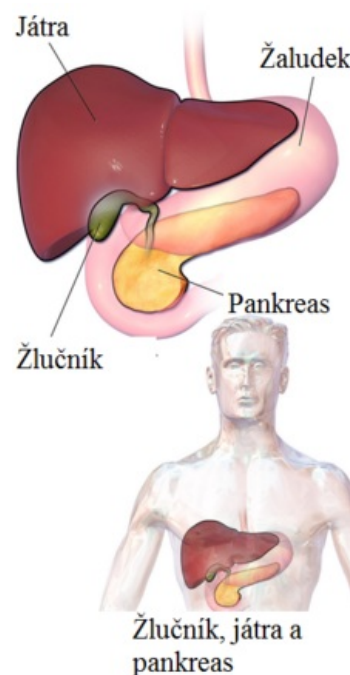
Podle lokalizace překážky rozeznáváme 4 typy portální hypertenze:

- **prehepatální** - blok portální žíly;
- **hepatální pre-sinusoidální** - např. útlak infiltráty v periportálních prostorech;
- **hepatální post-sinusoidální** - např. jaterní alkoholická cirhóza;
- **posthepatální** - blok jaterních žil.

Jaterní encefalopatie je soubor neuropsychických příznaků doprovázející jaterní nemoci v důsledku těžkého poškození hepatocytů a rozsáhlých portosystémových kolaterál. V důsledku obou poruch dochází k nedostatečné detoxikaci dusíkatých metabolitů. Klinickým obrazem je spavost, poruchy vědomí, pomalé jednoslabičné odpovědi, apatie, sopor až kóma. Typický je tzv. *mávaný třes* (když nemocný předpaží a roztáhne prsty nastává třes). U pacienta pociťujeme *foetor hepaticus*.

Dalším z příznaků jaterního onemocnění je ascites. **Ascites** je zvýšené množství volné tekutiny v dutině břišní. Množství tekutiny je různé (můžou to být až desítky litrů). Tekutina je čirá nebo nažloutlá. Mechanismus vzniku vyplývá ze Starlingova zákona, kvůli hypertenzi je vyšší filtrační tlak a pacient má hypoalbuminemii z poruchy funkce hepatocytů. Dalšími faktory je například zvýšená tvorba lymfy v játrech, retence sodíku (sekundární hyperaldosteronismus vede k následné hypersekreci antidiuretického hormonu).

Jaterní choroby jsou také často provázeny příznaky žaludeční a střevní **dyspepsie** (trávicí potíže) - nechutenství, pocit plnosti v bříse, plynatost, poruchy stolice.

Žlučník, játra, pankreas

Příznaky onemocnění žlučníku

Při onemocnění žlučníku pozorujeme hlavně typickou bolest - žlučníková kolika. Je to záchvat velice intenzivní a nesnesitelné bolesti, který vzniká náhle. Nejčastěji k nim dochází po těžkém nedietním jídle nebo po silném stresu. Objevují se nejčastěji v noci. Bolest začíná v nadbříšku nebo v pravém podžebří a typicky se propaguje do zad pod pravou lopatku. Pacient pociťuje nauzeu nebo přímo zvrací. Pacient je vysoce neklidný a pěstí si tlačí do místa bolesti, často mění polohu a různě se stáčí. Žlučníková kolika může být také vyvolána pohyby žlučových kamenů v žlučových cestách. Souvisejícími příznaky je teplota, třesavka či postehepatický ikterus.

Příznaky onemocnění pankreatu

Hlavním příznakem je bolest v nadbříšku, která se šíří do zad podél levého žeberního oblouku. Bolest je stálá, píchavá a nesnesitelná (nejdříve je vázaná na jídlo, poté vzniká nepravidelně bez vztahu k jídlu). Akutní pankreatitida se projevuje po tučném jídle, po alkoholu a objevuje se několik hodin po jídle (typicky v noci). Dalšími příznaky je zvracení, nauzea, škytání. Chronická pankreatitida je provázena mírnější bolestí, často probíhá v záchvatech. Obecně ji provází dyspepsie - nechutenství, nafouknutí, hubnutí, objemná stolice, která je jílovitá a mazlavá.

Odkazy

Související články

- ikterus
- bolest břicha
- Bolest

Použitá literatura

- CHROBÁK, Ladislav, et al. *Propedeutika vnitřního lékařství*. 2. vydání. Grada, 2003. ISBN 80-247-0609-1.